

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ДНІПРОВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»
Навчально-науковий інститут управління
Кафедра публічного управління та права

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова Приймальної комісії
Віктор СИЧЕНКО
«30» березня 2021 р.

ПРОГРАМА

вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»

Дніпро-2021

Передмова

Іспит зі спеціальності складається усно за білетами, що розроблені на основі програми для вступників до аспірантури. У кожному білеті по два питання.

Мета програми вступного екзамену зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» полягає в тому, щоб виявити і оцінити рівень знань вступників до аспірантури.

До основних завдань програми належать:

- оцінка науково-теоретичної підготовки вступника з дисциплін магістерської програми;
- визначення рівня практичної підготовки вступника згідно з вимогами магістерської програми;
- виявлення вмінь вступника використовувати знання в процесі вирішення сучасних проблем публічного управління та адміністрування.

До програми включено найбільш теоретично та практично значущий навчальний матеріал, який структуровано за двома розділами: «Сутність та напрями розвитку галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування», «Організація публічного управління та адміністрування в політичній, економічній, соціальній сферах».

Критерії оцінювання знань вступників

Вступне випробування проводиться в письмовій формі. Тривалість випробування – 2 години (120 хвилин).

Вступне випробування включає 2 теоретичні питання з дисциплін фахового спрямування, кожне з яких оцінюється за шкалою 50 балів.

Відповідь, що оцінюється в **45-50 балів**, має відповідати таким вимогам:

- повний, розгорнутий, вичерпний виклад змісту поставленого питання або проблеми;
- повний перелік потрібних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;

- виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні теоретичного матеріалу;
- уміння користуватися методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їх риси та форми виявлення;
- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного відношення до альтернативних поглядів на це питання;
- знання потрібних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим посиланням на них під час розкриття питань, що того потребують;
- засвоєння теоретичних питань відповідно до основної та додаткової літератури.

Відповідь, що оцінюється в **38-44 бали**, має відповідати таким вимогам:

- згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано хоча б одна з цих вимог (якщо вона явно потрібна для вичерпного розкриття питання); або:
- у цілому правильно розкритий за зазначеними вимогами зміст відповіді, але допущено значні помилки під час:
 - а) використання цифрового матеріалу;
 - б) посилання на конкретні історичні періоди та дати;
 - в) визначення авторства і змісту в цілому правильно зазначених теоретичних концепцій, що спотворює логіку висновків під час відповіді на конкретне питання.

Відповідь, що оцінюється в **13-37 балів**, має відповідати таким вимогам:

- згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано три вимоги (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);
- одночасно допущено дві значні помилки, що визначені в критерії оцінки питання в 5 балів;
- зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загально визнаними при відсутності у відповіді доказів і раціональних аргументів на їх користь;

Відповідь оцінюється в **0-12 балів** за таких обставин:

- згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано три чи більше вимоги (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);
- одночасно допущено дві чи більше значних помилок, що визначені в критерії оцінки питання в 5 балів;
- зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загальноновизнаними в разі відсутності у відповіді вступника доказів і раціональних аргументів на їх користь;
- характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки в змісті відповіді, або давши відповідь не на поставлене в білеті питання.

Виконання екзаменаційного завдання має носити виключно самостійний характер. Загальна підсумкова оцінка за екзамен дорівнює сумі балів, отриманих за відповіді з двох питань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Предметна область теорії публічного управління: управління суспільством – головне призначення публічного управління. Поняття та види публічного управління. Модель публічного управління. Методологічна основа теорії публічного управління.

Публічне управління та людина. Держава, її права і обов'язки по відношенню до особи. Права, свободи й обов'язки людини і громадянина у сфері державного управління. Взаємодія громадянина й органів управління. Обов'язки органів управління щодо громадян.

Публічне управління і суспільство. Місце і роль сучасних інститутів публічного управління та владно-політичних процесів у демократичних суспільствах.

Специфіка публічного управління. Публічне управління як спеціальна наукова теорія.

Джерела управлінської думки (4-е тис. до н.е. – V ст.). управлінська думка у період феодалізму, генезису та становлення капіталізму (V ст. – XIX ст.).

Організація влади і здійснення управління у Київській Русі, Галицько-Волинському князівстві, Великому князівстві Литовському та Речі Посполитій: суть, характерні ознаки та особливості. Органи управління самоврядної України та організація управління в самоврядних містах.

Організація державного управління в Україні за Гетьманату. Практика управління в УНР і ЗУНР.

Перетворення рад із структур самоорганізації населення в органи державної влади. Особливості державного управління в Радянській Україні.

Управлінська сутність перебудови. Формування ринкових структур і нових форм управління.

Декларація про державний суверенітет України та її основні положення. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 року.

Конституція України 1996 р. і потреба вдосконалення державного управління. Об'єктивна детермінованість адміністративної та територіальної реформ в Україні, її завдання і суперечності реалізації.

Необхідність формування цілісної системи публічного управління після здобуття незалежності. Реформи центральних і місцевих органів влади 1992-2021 рр.

Системний характер суспільних явищ і процесів. Характеристика систем управління, прості і складні системи. Особливості управління в складній системі.

Об'єкт і суб'єкт управління як елементи системи. Прямі і зворотні зв'язки в системі управління. Закриті і відкриті системи. Взаємодія системи управління з навколишнім середовищем, забезпечення цілісності, стійкості і динамізму системи управління.

Школа наукового управління і її сучасні представники (Ф. Тейлор, Ф. і Л. Гілберт, Г. Емерсон, Г. Форд, Г. Гант). Класична школа управління (А. Файоль, Л. Урвік, Д. Муні). Школа людських відносин та її розвиток (Е. Мейо, Г. Мюнстенберг, М. Фолетт, Р. Лайкерт, А. Маслоу). Школа поведінкових наук (Д. Макгрегор, Ф. Герцберг). Школа соціальних систем (Ч. Барнард, Ф. Селзнік, Г. Саймон) Концепція соціального ринкового господарства Л. Ерхарда. “Шведська модель соціалізму” Г. Мюрдаля. Особливості сучасних підходів до вивчення публічного управління в США і європейських країнах. Японські школи управління.

Цінності та цілі суспільства і держави. Громадянське суспільство як сфера формування єдиного комплексу цінностей і відносин. Юридичне забезпечення цілей публічного управління.

Інформаційна політика України. Сучасні інформаційні війни. Правове регулювання інформаційної сфери в Україні.

Інститути безпосередньої демократії в місцевому самоврядуванні. Вибори органів місцевого самоврядування. Місцевий референдум. Загальні збори громадян. Органи самоорганізації населення. Основні етапи формування і еволюції громадянського суспільства.

Соціальна і духовна сфера як об’єкт соціальної та гуманітарної політики. Сутність соціальної та гуманітарної політики. Сутність, зміст та особливості управління соціальною і духовною сферою українського суспільства. Роль освіти у соціогуманітарному та економічному розвитку суспільства. Освітній потенціал нації як основа конкурентоспроможності держави. Публічна політика забезпечення якості освіти в контексті розвитку суспільства.

Організаційно-функціональна структура державного регулювання розвитку гуманітарної сфери в Україні.

РОЗДІЛ 2

ІНСТИТУТИ І МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Політика, публічна діяльність та управління у контексті філософських парадигм. Предметно-практичне значення публічної політики. Теоретико-методологічні аспекти дослідження феномену публічної політики. Особливості публічної політики, її зміст та функції.

Інститути та процеси публічної політики. Структура інститутів публічної політики. Особливості процесів вироблення публічної політики. Публічна політика як процес прийняття політичних рішень. Інституційне забезпечення публічної політики.

Зв'язок публічної політики та публічного управління. Органи публічної влади як основні суб'єкти вироблення публічної політики. Місце та роль груп інтересів в публічній політиці. Механізми функціонального представництва інтересів та забезпечення публічної політики в Україні. Роль інститутів громадянського суспільства у виробленні публічної політики. Роль бізнесу у виробленні публічної політики.

Конфлікти та кризи в публічній політиці та управлінні. Структура та процес управління конфліктом. Організаційні та управлінські конфлікти. Конфлікти у прийнятті рішень та переговорні процеси. Кризи в публічному управлінні.

Влада: феномен і основний засіб публічного управління. Механізм взаємодії влади та управління (європейський досвід). Держава як суб'єкт політичної влади. Співвідношення публічної і державної влади. Економічна влада. Взаємозв'язок і взаємозалежність політичної та економічної влади. Лобізм. Політичні процеси і технології.

Законодавча влада в управлінні справами суспільства і держави. Поняття, соціальні функції та повноваження парламенту. Структура парламенту.

Інститут народного представництва в системі публічного управління.
Законодавча влада в системі публічного управління. Статус, права, обов'язки народних депутатів. Структура, повноваження, функції Верховної Ради України.

Виконавча влада в управлінні справами суспільства і держави.
Виконавча влада в управлінні справами держави: сутність, цілі, функції, структура, організація. Система та структура виконавчої влади.

Кабінет Міністрів України: поняття, компетенції, формування та склад.
Взаємовідносини Кабінету Міністрів України з центральними і місцевими органами виконавчої влади. Відповідальність уряду та його членів.

Концепції децентралізації та деконцентрації влади. Децентралізація та деконцентрація виконавчої влади. Ієрархія інституцій влади і управління.
Децентралізація повноважень і функцій органів публічної влади в країнах ЄС.
Делегування повноважень у системі публічного управління. Процеси централізації і децентралізації в окремих сферах публічного управління.
Дерегуляція надання послуг.

Теорії походження держави. Поняття і основні риси держави. Зміст та функціональні особливості державної політики. Взаємодія та взаємовплив державної політики і державного управління. Взаємозв'язок державного та публічного управління.

Сталий розвиток у контексті суспільно-економічних проблем ХХІ століття. Стратегічні орієнтири соціальної складової сталого розвитку.
Концепт вирішення суспільних проблем сталого розвитку.

Пріоритети гарантування безпеки сталого розвитку. Перспективи концепту стратегії сталого розвитку. Модель розроблення стратегії сталого розвитку України.

Конституційна і політична реформи; їх правове забезпечення.

Поняття “закономірність” і “закон”. Залежність управління конкретним суспільством від закономірностей розвитку світу та світової цивілізації.

Обумовленість системних і інституціональних засад публічного управління базовими цінностями суспільства. Системність публічного управління.

Загальносистемні методологічні принципи публічного управління. Загальнометодичні принципи публічного управління. Принципи, що регулюють управління як соціально-політичний процес. Принципи, що регулюють управління як соціально-економічний процес. Принципи, що регулюють управління як соціально-культурний процес. Застосування принципів публічного управління. Компаративний аналіз принципів публічного та державного управління.

Управлінське рішення як наукова категорія. Технологія та організація процесу розробки і прийняття управлінських рішень. Поняття процесу розробки і прийняття управлінських рішень.

Розробка управлінських рішень в умовах невизначеності і ризику. Сутність ризику і невизначеності. Сутність прийняття рішень в умовах ризику і невизначеності. Класифікація ризиків. Методи оцінки ступеня ризику. Етапи дослідження ризику. Способи управління ризиком. Методи і прийоми розробки та прийняття управлінських рішень в умовах ризику і невизначеності.

Методи оптимізації управлінських рішень. Поняття оптимального і раціонального управлінських рішень. Типи задач прийняття рішень відповідно до типу ситуації: в умовах визначеності, невизначеності, ризику, конфлікту. Поняття методу розробки та прийняття рішення.

Поняття і види функцій публічного управління. Детермінованість функцій публічного управління. Особливості функцій публічного управління в умовах демократичної, правової, соціальної держави. Функціональна структура публічного управління: визначення, оформлення, розвиток.

Сутність організаційної структури публічного управління і фактори, що її обумовлюють. Види організаційних структур. Ієрархічні і горизонтальні структури в публічному управлінні. Види і властивості ієрархічних структур.

Механізм публічного управління: сутність, складові та їх характеристики. Структура механізму та органів публічного управління. Типологізація органів публічного управління. Територіально-адміністративний аспект публічного управління. Методи і стилі публічного управління. Протиріччя та конфлікти в системі публічного управління. Результативні методи та ефективні стилі управління в Європейському Союзі.

Механізми державного управління: сутність, поняття, категорії, принципи, методи, система. Теоретико-методологічні засади механізмів державного управління. Політичний, економічний, організаційний, правовий, мотиваційний та інші види механізмів державного управління.

Поняття громадянського суспільства і його витoki. Теорії громадянського суспільства. Моделі громадянського суспільства. Суб'єкти та умови функціонування громадянського суспільства.

Особливості організації взаємодії органу публічного управління і політичних партій.

Взаємовідносини та взаємодія громадянського суспільства і влади. Активізація участі громадян в управлінні справами суспільства.

РОЗДІЛ 3

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ

В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Безпека як суспільне благо, поняття системи національної безпеки. Об'єкти та суб'єкти національної безпеки. Характеристика національних інтересів. Загрози національним інтересам (політична, економічна, військова та інформаційна сфери). Принципи забезпечення національної безпеки. Проблеми глобальної безпеки і національна безпека. Безпека людини в умовах формування громадянського суспільства. Тероризм як глобальна загроза міжнародній та національній безпеці.

Принципи забезпечення національної безпеки. Основні напрями державної політики національної безпеки. Концепція та Стратегія

національної безпеки.

Основні поняття геополітики. Конфлікти та війни в житті світового співтовариства. Розвиток концептуальних підходів щодо забезпечення міжнародної та національної безпеки. Україна як суб'єкт і об'єкт геополітики. Геополітична модель України. Місце та роль України в міжнародних та європейських структурах безпеки.

Євроінтеграційна політика України: зміст, функціональні особливості, якісні ознаки.

Розвиток системи управління виборчим процесом в Україні на засадах позитивного досвіду держав-учасниць ЄС.

Право ЄС і національне право.

Розподіл повноважень між ЄС та державами-членами. Принципи права ЄС стосовно національного права. Верховенство права ЄС. Субсидіарність та пропорційність. Обґрунтованість повноважень ЄС договірними положеннями. Пряма дія права ЄС. Пряме застосування права ЄС.

Загальна характеристика інституцій ЄС. Суміщення функцій. Поліцентричність структури. Розподіл влад.

Економічна інтеграція. Правова основа внутрішнього ринку ЄС.

Міжнародне публічне управління. Теоретичні засади міжнародного публічного управління. Міжнародне співтовариство як об'єкт управління. Політичні системи і стратегії багаторівневого управління міжнародним співтовариством.

Україна в глобальному управлінському просторі: модель та чинники її сучасної трансформації. Мережеве глобальне управління: технології публічної мобілізації та електоральний менеджмент. Україна в системі інтеграційно-дезінтеграційних дуалізмів сучасного світу.

Публічна служба в цивілізаційному та формаційному вимірах. Загальнонаукові засади публічної служби. Етика в системі публічної служби. Управління конфліктами інтересів на публічній службі.

Інституціональна основа публічної служби. Моделі публічної служби.

Питання, що виносяться на іспит

Теорія та історія публічного управління та адміністрування

1. Публічне управління як системне суспільне явище.
2. Поняття та види публічного управління.
3. Держава, її права і обов'язки по відношенню до особи.
4. Специфіка публічного управління.
5. Формування системи публічного управління після здобуття незалежності.
6. Реформи центральних і місцевих органів влади 1992-2016 рр.
7. Об'єкт і суб'єкт управління як елементи системи.
8. Прямі і зворотні зв'язки в системі управління.
9. Основні зарубіжні школи наукового управління.
10. Цінності та цілі суспільства і держави.
11. Громадянське суспільство та його сутність.
12. Організаційна культура публічного управління.
13. Сутність та характеристики інформаційного суспільства.
14. Публічна сфера: поняття, складові, їх сутність і взаємообумовленість.
15. Економічна і культурна сфери – базис розвитку суспільства.
16. Сутність демократії та демократичних засад публічного управління.
17. Основні моделі демократії на прикладах країн ЄС.
18. Інститути безпосередньої демократії в місцевому самоврядуванні.
19. Органи самоорганізації населення.
20. Громадські організації в системі публічного управління.

Інститути і механізми публічного управління та адміністрування

1. Характеристика публічної політики: її сутність і завдання.
2. Громадська думка і публічна політика.
3. Держава як суб'єкт політичної влади.
4. Співвідношення публічної і державної влади.
5. Законодавча влада в управлінні справами суспільства і держави.
6. Виконавча влада в управлінні справами суспільства і держави.
7. Концепції децентралізації та деконцентрації влади.
8. Делегування повноважень у системі публічного управління.
9. Взаємодія та взаємовплив державної політики і державного управління.
10. Цільова, функціональна та організаційна структури публічного управління.
11. Сталий розвиток у контексті суспільно-економічних проблем XXI століття.

12. Стратегічні орієнтири соціальної складової сталого розвитку.
13. Модель розроблення стратегії сталого розвитку України.
14. Територіальні громади як первинні суб'єкти місцевого самоврядування.
15. Основні моделі місцевого самоврядування.
16. Публічне управління як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень.
17. Функції, організаційна структура і механізми публічного управління.
18. Механізм публічного управління: сутність, складові та їх характеристики.
19. Механізми взаємодії держави та громадянського суспільства.
20. Завдання, функції та складові адміністративної реформи.

Публічне управління в умовах та євроінтеграційних процесів

1. Концептуальні засади національної безпеки та її геополітичні виміри.
2. Характеристика національних інтересів.
3. Загрози національним інтересам (політична, економічна, військова та інформаційна сфери).
4. Проблеми глобальної безпеки і національна безпека.
5. Безпека людини в умовах формування громадянського суспільства.
6. Тероризм як глобальна загроза міжнародній та національній безпеці.
7. Основні поняття геополітики. Конфлікти та війни в житті світового співтовариства.
8. Місце та роль України в міжнародних структурах безпеки.
9. Публічне управління в умовах європейської інтеграції.
10. Євроінтеграційна політика України: зміст, функціональні особливості, якісні ознаки.
11. Загальна характеристика інституцій ЄС.
12. Основні напрями модернізації публічного управління в країнах ЄС.
13. Теоретичні засади міжнародного публічного управління.
14. Міжнародні організації як суб'єкти управління.
15. Моделі публічної служби: світовий досвід і Україна.
16. Політика європейської інтеграції України.
17. Миротворчість, як механізм з підтримки міжнародного миру та безпеки.
18. Проблема забезпечення міжнародної та національної безпеки на сучасному етапі.
19. Україна в глобальних міжнародних об'єднаннях.
20. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси сучасного світу.

Основна література

1. Вдовенко С.М. Публічне адміністрування (теоретичні положення, пріоритети, напрями реалізації): монографія / С.М.Вдовенко. – Чернігів: ЧДІЕУ, 2012. – 260 с.
2. Державна служба в Україні: соціально-правовий та організаційний аспекти: навч. посіб./ авт. кол. Ю. П. Сурмін, Т. В. Мотренко, Р. А. Науменко та ін.; за заг. ред. Р. А. Науменко, Л. М. Гогіної. – К.: НАДУ, 2011. – 204 с.
3. Державна служба: підручник: у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; редкол. Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю. Оболенський (заст. голови), С. М. Серьогін (заст. голови) [та ін.]. - К.; Одеса: НАДУ, 2012.
4. Державна служба: навчальний посібник / Кол. авт.; за заг. ред. проф. С. М. Серьогіна. – К.: ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2012. – 526 с.
5. Державне управління: курс лекцій / за заг. ред. Д. І. Дзвінчука. – 2-е вид., переробл. і доповн. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. – 616 с.
6. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / наук.-ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.]; Національна академія державного управління при Президентові України. – К.: НАДУ, 2011.
7. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. – К.: НАДУ, 2010. – 820 с.
8. Історія державної служби в Україні: у 5 т. / [О. Г. Аркуша, О. В. Бойко, Є. І. Бородин та ін.; відп. ред. Т. В. Мотренко, В. А. Смолій; редкол.: С. В. Кульчицький (кер. авт. кол.) та ін.]; Голов. упр. держ. служби України, Ін-т історії НАН України. – К.: Ніка-Центр, 2009.
9. Курс адміністративного права України: підручник / В. К. Колпаков, О. Б. Кузьменко, І.Д. Пастух [та ін.] / за ред. В. В. Коваленка. – К.: Юрінком Інтер, 2012.–808 с.
10. Мартиненко В. М. Кадрова політика і державна служба: навч. посіб. / В. М. Мартиненко, Ю. В. Конотопцева, В. М. Щегорцова; за заг. ред. д.держ. упр., проф. В. М. Мартиненко. – Х.: Вид-во ХарРі НАДУ «Магістр», 2013. – 208с.
11. Місцеве самоврядування в Україні: євроінтеграційний шлях: колект. моногр. / за заг. ред. Р. М. Плюща. – К.: РІДНА МОВА, 2016. – 808 с.
12. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні: Колективна монографія / Кол. авт.; за заг. ред. Р. М. Плюща. – К.: РІДНА МОВА, 2016. – 744 с.
13. Публічне адміністрування в Україні: навч. посіб. / В. Б. Дзюндзюк, О. Б. Коротич, Н. М. Мельтюхова та ін. [за заг. ред. д. філос. н., проф. В.В.

Корженка. к.е.н., доц. Н. М. Мельтюхової]. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2012. – 256 с.

14. Публічне управління та адміністрування: словник-довідник / Руденко О.М., Шершньова О.В., Бакуменко В.Д. та ін.; за заг. ред. Н.В. Ткаленко. – К.: Кондор-Видавництво, 2016. – 178 с.

15. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / За заг. ред. Тимощука В. П., Школика А. М. – К.: Конус-Ю, 2007. – 735 с.

16. Руденко О. М. Державне управління та державна служба в країнах ЄС в контексті європейської інтеграції України: навч.-метод. матеріали / О.М. Руденко; упоряд. І.В. Поліщук. – К.: НАДУ, 2013. – 68 с.

Додаткова література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/889-19>

3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-вр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>

4. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07 червня 2001 року №2493-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>

5. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року №586-XIV [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/586-14>

6. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1699-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1699-18>

7. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

8. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 24 лютого 2014 року №794-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/794-18>

9. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року №3166-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>

10. Про Стратегію державної кадрової політики на 2012-2020 роки: Указ Президента України від 01 лютого 2012 року № 45/2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/45/2012>

11. Деякі питання реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2016 року № 688-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/688-2016-%D1%80>

12. Деякі питання реформування державного управління України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 року № 474-р 14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80>

13. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2014 року № 333-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014%D1%80/paran8#n8>

14. Щорічне Послання Президента до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України у 2016 році» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/shorichneposlannya-prezidenta-do-verhovnoyi-radi-pro-vnutri-38077>

15. Про службу в органах місцевого самоврядування: проект Закону України №2489 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54569